

Jegyzőkönyve

a bihari reform. egyházmegye 1875. márczius 30- és 31-ik napjain Nagyváradon tartott

K Ö Z G Y Ü L É S É N E K.

Pap Károly esperest és Ercsey Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Gaal Imre, Szokolay József, Ember Pál, egyházi; — Tar Imre, Ercsey Géza, Dobozy Menyhért, Ritoók Zsigmond, világi tanácsbírák; — Oláh József, Benedek László, egyházi; — Millye Gyula, világi jegyzők; — Szikszay József, lelkészgyámoldai, — Szabó Károly házi-pénztárnokok.

Képviselők:

Ártándról: Szabó Károly, Dávid Imre.

Bojtról: Csillag Lajos, Varga Mihály.

Nagyváradról: Kola Gábor, Deczki Dániel.

P.-Tamásiból: Tóth István, Szücs Sándor.

Püspökiből: Szilágyi János, Szabó Lajos.

N.-Szántóról: Zétényi Imre.

Pelbáthidáról: Benedek László, Nagy Sándor, Bernáth Ferencz

H.-K.-Kovácsiból: Géczi Sándor, Felföldi Ferencz.

M.-Telkiből: Sorbán Imre, Lukács György.

P.-Ujlakról: Szokolay József, Sós Ferencz.

Száldobágyról: Egyedi József, Csikos Mihály.

Lessről: Török János, Baji Mihály, Szathmári Mihály.

Borsról: Bereczki Károly, Lajos András.

Nyüvedről: Bujdosó Lajos.

Csatárból: Szilágyi Mihály, Zádori István.

Síterből: Séra Ferencz, Sebestyén László.

Szent-Jánosról: Kalas György, Fekete József, Parag Imre.

M.-Keresztesről: Kovács Sándor.

N.-Tótfaluból: Váradi Benedek, Mónus János.

A tanítói kar képviselői: Juhász Lajos, Szabó Gyula.

Lelkészek: Veress Imre, Biró János, Csillag Lajos, Tóth József, Hegedűs Ferencz, Szabó József, Oláh Bálint, Könyves János, Nádudvari Lajos, Séra Ferencz, Nagy István, Varga István, Bujdosó Lajos, Felvinczi István, Meleg Gyula, Bugyi Sándor. — Józsa Gábor, időközi, — Kun Béla, Szatmári László, Nagy Sándor, Dóczi Imre, segédlelkészek. — Liszkay G. Ferencz, Debreczeni Gyula, vallástanárok.

Tanítók: Fekete Sámuel, Szabó Lajos, Nagy János, Lengyel Károly, Daróczi József, Daróczi Dániel, Csikos Mihály, Nagy Imre, Sarkadi József, Nagy Dániel, Harsányi József, Kalas György, Halász Béni, Földesi Mihály, — és más hallgatók.

Pap Károly esperest, buzgó ima, a megjelent tagok szíves üdvözlése s a főbb tárgyak elősorolása után a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

1. szám. Esperest által jelentetvén, miként Ember Károly tb. betegsége, Szabó Zsigmond tb. pedig körülményei miatt, a gyűlésen meg nem jelenhetnek: Sajnos tudomásul vétetik.

2. szám. Esperest, az általa kezelt, még küldöttségileg meg nem vizsgált tüzkármentesítési és a révi templom építési pénztárakról vitt számadásainak, — s a változtatni szándékolt bérleveleknek megvizsgálására, küldöttségek kinevezését kéri.

Érintett számadások megvizsgálására: Gaal Imre és Tar Imre tb.; — a bérlevelek megvizsgálására pedig: Szokolay József és Ercsey Géza tb. ki-
küldetnek, — jelentések a gyűlés folyama alatt bevértatván.

3. szám. Olvastatott az állandó szavazat-bontó bizottságnak 1875. jan. 5. Nagyváradon felvett jegyzőkönyve, mely szerint az esperest által kitűzött határ-
napra a világi tanácsbírói szék betöltésére, beérkezett 35 szavazat, 35 egyházból,
mely szavazatokból nyert: Doboz Menyhért 25, Millye Gyula 8, Kovács Károly 1,
Tárczy Sándor 1 szavazatot. — Nem szavaztak: Bihar, Bojt, Rév, M. Keresztes,
Nagyvárad, Zsáka.

A szavazatok általános többsége által ujonnan lett megválasztatás
Doboz Menyhért urnak, egész örömmel erősíti meg közgyűlésünk, ki is a
már letett esküjére hivatkozással, székét köztetszéssel elfoglalja. — A szava-
zatokat a kitűzött napra be nem adott, fenn idézett egyházak lelkészei, a házi
pénztári szabályok 8. § a értelmében 50—50 krban marasztaltatnak el, — fen-
hagyatván visszakeresetők az ellen, ki a mulasztásnak oka volt.

4. szám. Oláh József jegyző, hivataloskodásának hat éve letelvén, szó-
val, bejelenti lemondását.

Midőn a közgyűlés Oláh József jegyző lemondását elfogadja, nem ké-
sik teljes elismerését és köszönetét kifejezni, hű, pontos és szorgalmatos mun-
kásságáért; — esperestet pedig utasítja a szavazás elrendelésére s a gyakorlat
szerinti további eljárásra.

5. szám. Beterjesztettek a következő, f. évi márcz. 2., 16. és 25. nap-
jain bizottság által megvizsgált számadások:

I. Szabó Károly házi-pénztárnoknak, 1874/5 évről vezetett számadása,
mely szerint:

Bevétel	6585 frt 60 1/2 kr.
Kiadás	6400 frt 30 kr.
Maradvány	185 frt 30 1/2 kr.
Tőkepénz	5719 frt —
A pénztár állása	5904 frt 30 1/2 kr.

II. Szikszay József, lelkészgyámoldai pénztárnoknak 1874/5-ről vezetett szám-
adása, mely szerint:

Bevétel	2748 frt 99 1/2 kr.
Kiadás	2496 frt —
Maradvány	252 frt 99 1/2 kr.
Tőkepénz	12,042 frt 40 kr.
A pénztár állása	12,295 frt 39 1/2 kr.

III. Szikszay József egyhm. könyvtárnoknak 1874/5-ki számadása, mely szerint:

Bevétel	346 frt 66 kr.
Kiadás	326 frt 7 kr.
Maradvány	20 frt 59 kr.

IV. Szabó Lajos tanító gyámoldai pénztárnoknak 1874-ik évről vezetett szám-
adása, mely szerint:

Bevétel	661 frt 33 kr.
Kiadás	661 frt 33 kr.
Maradvány	—
Tőkepénz	5910 frt 47 kr.

V. Nagy János tanítói könyvtárnoknak 1874/5-ről vezetett számadása,
mely szerint:

Bevétel	246 frt 54 kr.
Kiadás	25 frt 94 kr.
Tőkesített maradvány	220 frt 60 kr.

VI. Pap Károly esperestnek számadása a hivatalához 1873. nov. 3-ki köz-
gyűlés óta, 1875. márcz. 16-ikáig befolyt és kiadott pénzekről, mely szerint bevétel
és kiadás:

1. A felső-bányai egyház részére (2 ik küldemény)	2 frt 3 kr.
2. Kunágotai egyház részére	37 " 97 "
3. Pesti prot. árvaház részére	9 " —
4. Allamsegély	1210 " —
5. Egyházker. pénztár, 12 czím alatt	374 " 62 "
6. Lelkeszi gyámolda	262 " 62 1/2 "
7. Egyházmegyei könyvtár	72 " 52 "
8. Egyházm. házi-pénztár, (10 czím a.)	498 " 65 1/2 "
9. Tanítói gyámintézet (4. czím a.)	250 " 75 "

10. Tanítói könyvtár	95 frt — kr.
11. Főiskolai senior	6 " —
12. Főiskolai átalakítási tőkekamat	221 " 96 "
13. Felsőbb tanulók tápoldája	13 " 60 "
14. Szolga gyermekek tápoldája	11 " 16 "
15. Főiskolai építési költség	474 " 86 "
16. A csaholci égett egyház, lelkész és tanító	65 " 75 "
17. A kézi égett egyház és lelkész	49 " 74 "
18. Rények templom építési segély	32 " 98 "
19. Nyíregyházi ág. hitv. gymn. sorsjegy, 32 db. à 50 kr.	16 " —
20. Tűzkármentesítési illetőség	104 " 23 "

Összeg: 3809 frt 45 kr.

Ezen számadások, részint a f. é. márczius 16-iki esperest elnökle-
te alatti, részint az illető tanítói — bizottságok által gondosan átvizsgáltatván, s
okmányokkal igazoltatván, hűséggel és pontosan vezetteknek találtatván: illető
pénztárnokok — a szokott fenntartás mellett — a további számadás terhe alól
felmentetnek.

6. szám. Ember Pál és Ercsey Dezső, mint a borsi lelkész-választás
ellenőrzésére az egyhm. elnökök által megbízott küldöttek, a f. évi márcz. 7-ikén
véghez ment lelkész-választásról, 3 példányban felvett jegyzőkönyvet beterjesztik;
mely szerint borsi lelkészül Nádudvari Lajos időközi lelkész választatott meg köz-
felkiáltással.

A szabályok megtartásával történt megválasztatása Nádudvari Lajos-
nak, — melyre az esperesti beleegyezés már megadatott — jóváhagyó tuda-
másul vétetik; s egyház és lelkész a szabályszerű változási díjnak, a közpénz-
tárba való befizetésére utasítatnak.

7. szám. Olvastatott Szokolay József és Szunyogh Szabolcs, egyház-
megyei küldötteknek, a m. telkii lelkész-választás tárgyában, f. évi márczius 14-ikén,
a helyszínen felvett jegyzőkönyvük, mely szerint m. telkii lelkészszé öszhangzó aka-
rattal, Varga István, lessi lelkész választatott meg.

A már esperesti beleegyezéssel jóváhagyott ezen választás, megerősít-
tetik; s egyház és lelkész a szabályszerű változási díjnak a közpénztárba való
befizetésére utasítatnak.

8. szám. Esperest bejelenti, hogy csökmői volt lelkész, néhai t. Törő
József, 1874. nov. 30-ikán kimúlt, s időközi lelkészszé eddigi s. lelkész Papp Károlyt
kinevezte; s ezzel kapcsolatban szintén bejelentetik, mikép néhai Törő József özve-
gye is, f. é. márcz. 29-ikén jobblétre szenderült.

Az ur szülőjében 40 évig munkálkodott hű szolgának és özvegyének
halálát őszinte részvétellel veszi tudomásul az egyházmegye; s — kiskoru árvák
nem léteben — esperestet utasítja, hogy a lelkész-választást mielőbb rendjele el.

9. szám. A m. telegdi egyház a néh. Nagy Antal tanító halálával üre-
sedésbe jött tanítói állomásra, Nagy Imre, k. jenői tanítót kéri.

Nagy Imre a m. telegdi tanítószágban megerősítettik.

10. szám. A p. ujlaki egyház, a Boros Mihály lemondásával üresedésbe
jött tanítói állomásra, csatári leánytanító Ecsedi Antalt kéri.

A kérelemnek hely adatván, Ecsedi Antal a p. ujlaki tanítószágban
megerősítettik.

11. szám. A b. szent-mártoni egyház, üresedésbe jött tanítói állomása
betöltését kéri.

Solyom József, eddigi magánzó, ki hivatást érezvén a tanítószágra, jó,
magán bizonyítványok szerint arra magát képezte, b. szent-mártoni tanítóul
megerősítettik.

12. szám. A kis-jenői egyház kérelmének, hogy az üresedésbe jött ta-
nítói állomást Lengyel Károly, h. k. kovácsii segéd-tanítóval töltesse be
Hely adatik, s Lengyel Károly a k. jenői tanítószágban megerősítettik.

Mind ezen változásoknál, egyházak és tanítók a szabályszerű változási
díjak befizetésére utasítatnak.

13. szám. A m. keresztesi, bojt, csatári, f. vásárhelyi ürességben lévő
tanítói állomások betöltésével
Esperest megbizatik.

14. szám. Szokolay József, bizottsági elnök beterjeszti a lelkész-gyá-
moldai takarékmagtári, a lelkészek észrevételei után ujonnan kidolgozott alap-
szabályokat.

Ezen alapszabályok a lelkészi értekezleti köröknek azon utasítással adat-
nak ki, hogy tanácskozásuk után megállapított észrevételeiket, az egytetemes
1*

értekezletre terjeszték be, mely a többség véleményével elfogadott alapszabályokat, megerősítették végett, a következő gyűlésre beadandja.

15. szám. Olvastattott Melegh Gyula, m.-telkii volt lelkész kérése levele, melyben, azon tekintetből, hogy más egyházmegyébe választatván meg lelkészül, az alapszabályok értelmében a lelkész-gyámolda jótékonyágát nem élvezheti, kéri, hogy a 3 évvel ez előtt reá rótt félfizetésének $\frac{1}{3}$ része engedtesse el.

Tekintettel arra, hogy Melegh Gyula egészségi szempontból távozik más egyházmegyei állomásra, kérése kivételesen megadatik, s az 1871. nov. közgyűlés 38. sz. végzése által meghatározott 171 frt $38\frac{1}{2}$ kr összegnek $\frac{1}{3}$ része elengedtetik.

16. szám. A pelbáthidai egyház a belhivatalnokok fizetésében lévő egy-egy csíje szénának 3—3 frral megváltatását kéri, melyért eddigi felsőbb határozat folytán 2—2 frt fizetett.

A széna megváltására az egyház és belhivatalnokok közt célba vett egyezséget, mint ez utóbbiakra hátrányos, tekintve a szénának mind inkább emelkedő becsét, az egyházmegye helyben nem hagyja; s végzésileg kimondja, hogy egy, 10 rudasból álló csíje szénáért készpénzben 5 frtot fizessenek, vagy szolgáltatassá ki természetben. — Ezen végzéssel az egyház képviselői meg nem elégedvén: ez ügyet a ft. egyházkerületre feleltetik.

17. szám. Olvastattott Biró János öröndi lelkésznek, s az egyház előjáróinak 1875. febr. 15-ikén az esperesthez intézett kérelmek, mely szerint a lelkészi fizetésben lévő 4 kapa alja szőlőnek egy hason terjedelmű, de sokkal jobb fajta tökéssel betültetett s jövedelmesebb szőlővel, 100 frt pótlás mellett elcserelését szándékoznak, az ügy megvizsgálására küldöttséget kérnek.

Továbbá Szokolay József és Kovács József kiküldötteknek, a vizsgálat eredményét feltüntető jegyzőkönyvük, mely szerint a csere előnyösnek mutatkozván, annak megerősítését véleményezik.

Ugy a küldöttség, mint Biró János lelkész jelentéséből meggyőződven az egyházmegye a célba vett csereinek a lelkészre nézve előnyös voltáról, azt megerősíti annyival inkább, mert az egyház által toldásképen fizetendő 100 frt, az egyház saját kezelése alatt álló takarékmagtári buza ügyes kamatoztatásából származó nyereségének tekinthető, s így a lelkészfizetés-javítás az egyháztagok terhelése nélkül eszközölhető. — Ezen csere-szándék felsőbb megerősítését végett a ft. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

18. szám. Olvastattott a Pap Károly esperest által vezetett tüzérmén-tetési, és révi templom-építési pénztárakról vitt számadások megvizsgálásával a 2. sz. a megbízott küldöttség jelentése, mely szerint mindkét nemű számadás hibátlanok, okmányokkal igazoltnak találottak. — Ezek szerint:

I. A tüzérmén-tetési pénztár állása 1875. márcz 30-ikán 193 frt 23 kr, és ennek érintetlen kamata, a nagyváradi takarékpénztárban.

II. A révi templom építésre:

Bevétel:

1. Volt a nagyváradi takarékpénztárban	2035 frt 44 kr.
2. A nagyváradi tak.-pénztártól kegyadomány	100 " — "
3. A m.-kakucs egyháznak a nagyváradi tak.-pénztárban levő pénze kölcsön vétetett	307 " — "
4. A bihari egyhm. egyházak könyöradományából	32 " 98 "
5. A debreczeni tak.-pénztártól kegyadomány	100 " — "

Kiadás összesen Bevétel összege: 2575 frt 42 kr.

Készpénzben van az esp. hivatalnál 2475 " 32 "

Kiadás és készpénz összege: 2595 frt 70 kr.

Oda ajándékozott felesleg kiadás 20 frt 28 kr.

Jegyzések:

1. A m.-kakucs egyház 307 frtja államsegélyből, s egyházmegyei könyöradomány-gyűjtésekből lesz visszafizetendő.

2. A 120 frt készpénz a toronynak kellő magasságra kiépítésére, s az ablakok csináltatása pótlására tartatik fenn.

3. E költségeken kívül még hátra van a kőműves mesternek fizetendő 168 frt.

A kitűnő pontossággal vezetett számadás terhe alól Pap Károly esperest felmentetik, s a nagyváradi és debreczeni takarékpénztáraknak kegyadományaikért köszönet szavaztatik.

19. szám. Lessi lelkésztanító Varga István, az 1874. okt. 8. sz. végzés folytán, jelenti, hogy az iskolai tanítás már a múlt évi október közepén megkezd-

tett 16 rendszeren feljáró gyermekkel; s hogy az iskolamegyei főtanfelügyelő ur szíves ajándékozása folytán, tanszerekkel is, és pedig: számoló géppel, Magyarország nagy fali térképével, és fali olvasó táblákkal felszereltetett.

A jelentés kedves tudomásul vétetik, s megyei főtanfelügyelő urnak becses ajándékaiért köszönet mondatik.

20. szám. Olvastattott révi időközi lelkész Józsa Gábor jelentése néh. Gergely Sándor lelkésznek a m.-kakucs egyház javára tett hagyományozásáról, mely szerint

Bejött készpénzben	64 frt 46 kr.
Kötvényekben	214 " 98 "
Hátralékban van behajtandó	43 " 8 "

Összeg: 322 frt 52 kr.

A jelentés tudomásul vétetik; s a hagyaték — a hátralékok behajtására esperest felkérve — Gergely Sándor alapítványa czim alatt, mint érinthetetlen tőkepénz kezeltni, s egyházmegyei felügyelet alá rendeltetik.

21. szám. A bihari egyház, a kisebb fi tanítói állomáson, eddig ideiglenes minőségben szolgált Mezei Imrénnek állandósítását kéri.

Mezei Imre állandósításába közgyűlésünk beleegyezik; s ez alkalommal is megújítja a m. é. októberi 6. sz. a. határozatot, hogy minden 1868 óta alkalmazott tanítók, tanítói oklevél-szerzésre köteleztetnek.

22. szám. Nagy István, nagyváradi lelkész, felmerült alkalmából, bejelent, hogy a jövő gyűlésen indokolt indítványt terjesztend be, hogy a tanítók, postai és más hivatalt együttesen ne viselhessenek.

Mint bejelentett indítvány a jövő gyűlés tárgyai közé felvétetik.

23. szám. Dóczi Imre, bihari segédlelkész, kéri az egyházmegyébe való bekebeleztetését.

Dóczi Imre, ki kitűnő bizonyítványai alapján ft. püspök ur által egyházkerületünkbe bekebeleztetett, s esperest által kibocsátott — bekebeleztetik.

24. szám. Nagy Sándor, püspökii segéd-lelkész, kéri az egyházmegyébe való bekebeleztetését.

Nagy Sándor, ki mint még első vizsgát nem tett, ft. püspök ur engedélye alapján, esperestilg kibocsátott, s bizonyítványai kitűnő osztályzatuk — bekebeleztetik.

25. szám. Olvastattott a ft. egyházkerület 1874. októberi közgyűlése jegyzőkönyvének 187. száma, melyben a moldva-oláhországi missió rendes segélyezése ajánlatik a gyűlékezettek figyelmébe.

A moldva-oláhországi missió azzal ajánlatik, hogy a vizitáció alkalmával beadandó pénzek közt e célra az egyházak évenként bizonyos adományt nyújtsanak.

26. szám. U. a. 193. száma, melyben a Gusztáv-Adolf-egylet leendő támogatása és segélyezése, — a békés-bánati egyházmegye indítványára — az egyházmegek tanácskozása alá bocsátatik.

Közgyűlésünk, miután fenáll már a magyar prot. segélyegylet, s ennek segélyezése inkább áll és állhat érdekében a magyar prot. nemzeti egyháznak, mint egy idegen, különben jótékony célú intézet támogatása: a német Gusztáv-Adolf-egylet helyett, a magyar prot. egylet rendszeres segélyezését tartja a hívek áldozatkészségébe ajánlandónak.

27. szám. U. a. 195. száma, melyben a szatmári egyházmegye azon indítványa, hogy az elválasztott lelkész 14 nap alatt nyilatkozzék a megválasztás elvagy nem fogadásáról; s hogy a más egyházmegyéből átlépő lelkész tartozzék bizonyítványait az esperestnél személyesen bemutatni, s magát az egyházmegyei szabályoknak alávetni: az egyházmegyékhöz megvitatás és nyilatkozat végett áttétetik.

A szatmári egyházmegye ezen indítványa egész terjedelmében elfogadatik s pártoltatik.

28. szám. U. a. 229. száma, hogy a Népiskolai Tanterv azonnal életbe léptessék, s a gyakorlatból felmerülhető észrevételek az egyházmegyek által az egyházkerületre felterjesztessenek.

A tanítók és iskolai felügyelőségek utasítanak, hogy az egyházkerület által közelebb kiadott Tantervet azonnal léptessék életbe, s észrevételeiket koronként terjeszték be az egyházmegyei tanügyi bizottság elnökéhez.

29. szám. U. a. 262. száma, melyben a tanító-képezdei tanulók tápintézetének a jobb módú egyházközségekben eszközözendő nagyobb mérvű gyűjtések általi gyarapítása ajánlatik.

A jobb módú egyházak e jótékony cél előmozdítására felhivatnak.

30. szám. Ft. püspök ur a „Népiskolai Tanterv“ből 112 példányt bocsát a bihari egyházmegye rendelkezése alá.

Esperest jelentése, hogy kiosztattak tudomásul vétetik.

31. szám. Esperest betérjeszti véleményét a népiskolai szorgalom és szünidők meghatározása tárgyában, vonatkozva az egyházkerületi Tantervre, s a meghatározott két havi nyári szünidő gyakorlatatlanságára.

Addig is, míg az országgyűlés e tekintetben határozni fog, az esperest véleménye elfogadatik és határozatik, hogy: a nyári közbizsga aratás előtt közvetlen eső vasárnapon megtartandó, ezt megelőzőleg történtén a canonica visitatio. Ezután aratási szünidő hagyandó, a helyi körülmények szerint, augusztus elejéig, mintegy 3 hét. Ekkor bekezdődik az első félévi szorgalom, mely a tengeri törés, őszi szántás és szüretre kihagyandó szünidők mellett, tart február elejéig. Ekkor a közbizsga okvetlenül megtartandó, ha az idő engedi, a templomban, ha pedig nem, az iskolában, az előjárók s beférhetők jelenlétében. — A téli vizsga után semmi szünidő nem engedtetvén, kezdődik a 2. ik félév, mely a tavaszi munkák alkalmával, csak a nagyobbaknak, s az ünnepeknek, csakis a 2. ünnepnapra engedendő szünidők mellett tart mintegy július 10-éig, — az új gyermekek feladása, a szokás szerint Sz-György nap körül ezennél is érvényben marad.

32. szám. Esperest betérjeszti — okulva azon kellemetlen tapasztaláson, hogy 10–20 éves hátralekők behajtása is kívántatik az esperesti hivataltól — az egyházi hátralekők nyilvántartása tárgyában készített véleményét.

A betérjesztett vélemény a közgyűlés magáévá teszi, és határozza, hogy: a gondnoki számadások mellett az egyháznak számadása is okvetlen helyet foglaljon, melyből kitűnjék, hogy az illetők mennyiről tartoztak számolni? mennyit, s kiknek adtak be? mennyi a hátralek? a hátralekösök névszerinti kimutatásával; s a bevehetetlenek az egyházi gyűlés által indokoltan kitorölttven, az így tisztára hozott hátralekösök névsora tétessék át a behajtás végett a község birájához. — A tanítókat szinte kötelezetnek a tandíjjal hátralekösöknek kimutatására ugyanakkor, s e kimutatás szerint világlatban tartatván a tanító követeléseit, szintén a község birájához tétessék át a behajtás végett.

A gondnoki számadásoknak elengedhetlen része a mérleg, vagy a követelő és tartozó állapot kimutatása. A követelő állapotnál elősoroltatnak a tartozók a megelőzőt év, vagy évekről, tőkepénz s más jövedelmi források. A tartozó állapotnál pedig a behivatalnokok fixum, párbér vagy tandíjból s az egyház egyéb adóssága.

Vége külön jönnek az egyházmegyei felügyelet alatt álló alapítványok.

33. szám. Olvástottat a lessi egyház kérelme, a végett, hogy a lessi lelkészintézet által haszonélvezetűl birt földet adóját, miután a kevés száma leolvadt és szegény egyháztagok azt fizetni képtelenek, fizesse a haszonélvező lelkészintézet.

Az egyházkerületnek 1873. április 57. szám alatti végzése folytán, Ritók Zsigmond tb. és Szikszay József, — póttatul: Szücs Lajos — kiküldetnek, hogy ez adófizetés ügyét a lessi egyházzal igyekezzenek tisztára hozni és megállapítani. — Varga István, lelkészintézet pedig utasittatik, hogy a küldött-ségnek szolgáltatassa kezéhez mindazon adatokat, melyek ez adófizetés ügyét világosíthatják s jelesül a lelkészi földet adója fizetése végett egykor vetett, s t. Bujdosó Lajos által felemlített alapanak miben léteről adjon felvilágosítást.

A küldöttség jelentése a következő gyűlésre bevaratik.

34. szám. Esperest előterjesztése s Hegedűs Ferencnek, kinek aggasztó szembaja orvoslást szükségel, folyamodása tekintetbe vételével.

A bihari egyházmegyéből az államsegélyben részesítendő következőleg állapittatnak meg:

I. Egyházak: 1. Rév, 2. M.-Kakucs, 3. F.-Vásárhely, 4. Fugyi, 5. N.-Tótfalu, 6. Less, 7. Nyüved, 8. Pelbárhida, 9. N.-Szántó.

II. Lelkeszek: 1. Révi, 2. F.-Vásárhelyi, 3. N.-Tótfalui, 4. Lessi, 5. Fugyi, 6. Pósalakai, 7. Kisjenői.

III. Tanítók: 1. M.-Kakucs, 2. F.-Vásárhelyi, 3. Pósalakai.

Mely előszámláltak mindnyájan a f. t. egyházkerület figyelmébe pártolólaj ajánlattanak.

35. szám. Olvástottat a fugyi és f.-vásárhelyi iskola-kérdésben, az 1874. okt. 8. számú végzés által, Nagy István elnöklele alatt kinevezett küldöttség jelentése.

A küldöttség jelentéséből örömmel győződny meg az egyházmegye arról, hogy a felebbi egyház minden áron fen akarja s fen is tudja tartani felekezeti iskoláit, a mennyiben

4 k

I. A f.-vásárhelyi egyház nevében az előjárók az iskolának újra építését, megnagyobbítását, tanszerekkel felszerelését, a tanítói bérnek eddigi 1/2 véka buzáról 1 vékára felemelését, minden pártól, valamint 1/2 véka buzának minden egyes iskolába járó gyermektől megadatását, az eddig fizetett 28 krnak 30 kr-ra emelését, 16 hold legelő földből nyerhető haszonnak a tanító javára átadását, a remanentális földek takarékpénztárilag kezelt váltásdíja kamatának 1/3 részét.

II. A fugyi egyház nevében az előjárók az iskolai helyiség felebb emelését, megszelésbítését, padokkal és szerelvényekkel ellátását, 700 ft. tőkéjöknek, s 55 köböl takarékmagtári gabnájoknak kamatát, a lelkészintézet számára megígérték, felajánlották s kötelezték: az egyházmegye megbizsa elnök esperest, hogy e körülményekről megyei főtanfelügyelő urat értesitse, s a két egyház tanítói állomásainak betöltésére intézkedjék.

36. szám. Kapcsolatban e tárggyal olvástottat Nagy István nagyváradi lelkésznek jelentése, mikép Fráter Farkas és Sisári Johanna, fekete-győrsi birtokosok, egybekelésök emlékeül kezeihez 50 frtnyi adományt tettek le, belátása szerint valamely szent célra fordítandó, s melyet nevezett lelkész fele részben a fugyi, fele részben a f.-vásárhelyi egyházak, iskola-tanítói javára kamatozandót a nagyváradi takarékpénztárba a 2291 G. és a 2292. G. számú könyveken elhelyeztet.

A jelentés örvendetes tudomásul vétetik s a nemes keblű adományozók iránti hála, jegyzőkönyvileg kifejeztetik. — A takarékpénztári könyvek a gyűlés színe előtt a közpénztárnoknak átadtván, utasittatik a kamatoknak az illetők részére évenként kiszolgáltatására.

37. szám. K.-Marja város előjárósága, vonatkozva elnök esperestnek 1874. decz. 9-ki átiratára, melyben egyházmegyénknak 1874. októberi közgyűlése 24. sz. a. végzése értelmében, a K.-Marja város által a lelkészi gyámintézet javára alapított 42 o. é. frtról az alapítványi levél kiállítására hívja fel az előjáróságot: közli a városi képviselő testület határozatát, melyből kitűnik, hogy miután a város több mint 20 évvel ezelőtt azon összeget a helybeli egyház pénztárába befizette, az alapítványi okmányt a város ki nem állithatja.

K.-Marja város előjárósága közleményéből megértvén az egyházmegye, hogy a 42 frt alapítvány a város által, az egyház pénztárába rég idő óta lefizetve lett, — a midőn ezen régből idő óta illetékelenül kezelt összegnek a l. gyámoldai pénztárba haladéktalan lefizetésére hívja fel a marjai egyházat, ugyanakkor nem hallgathatja el rosallását a befizetésben eddig történt hanyagságrt.

38. szám. M.-telkii egyház lelkésze bejelenti, hogy M.-Telkiben 1874. évi tavaszon „egyházi közönyvtár“ alapítottat, 17 darab olvasó könyvvel; s ugyanazon évben több rendű adakozások történtek; nevezetesen néh. Fekete János hagyományozott 50 frtot; — Sorbán Imre és Lindenfeld József izraelita, az iskolához szükségelt vályogot adományozták.

Ezen, a m.-telkii egyháznak ugy szellemi, mint anyagi gyarapodását tanusító jelentés örvendetes tudomásul vétetik; a kegyes adományozók iránt pedig jegyzőkönyvileg elismerés nyilváníttatik.

39. szám. A püspöki egyház betérjeszti, a f. é. jan. 31-iki gyűlés 17. sz. a. végzését, mely szerint Jakab Imre presbyter, 100 frt alapítványt tett, melynek kamatjából iskolai könyvek vásárlandók.

A bejelentett szép adományozások iránti hálás elismerés jegyzőkönyvileg megörökítetteti határozatik.

40. szám. P.-töldi lelkész bejelenti, miként Bonczos Mihály és neje Bundik Katalin az ur asztalához egy belül aranyozott ezüst poharat vettek. — Puskár Sándor neje, Vadász Mária pedig az egyháznak egy új orgona készítettére 300 frtot hagyományozott, mely férje halála után lesz kifizetendő.

A bejelentett szép adományozások iránti hálás elismerés jegyzőkönyvileg megörökítetteti határozatik.

41. szám. B.-sz.-mártóni lelkész bejelenti, miszerint ns. Törös Imre neje, Kovács Susánna 335 frtrt új, diszes szőszéket készítettett.

Az Ur háza iránti ezen dicseretes kegyelet nemes tanúsítása; a hála kifejezése mellett, jegyzőkönyvbé vétetni határozatik.

42. szám. Zsákai lelkész Oláh Bálint az egyházi előjáróság nevében jelenti, hogy a f. évi január 1-jén tartott egyházi gyűlésben az esperesi 751/1874. sz. a. felhívó levélre, a feleslegessé vált egy mázsás kis harangját, a révi egyház részére, az egyház készséggel és örömmel oda ajándékozta.

Az anyagi szegénységgel küzdő, s ezért minden lehető segély által gyámolításra méltó révi egyházunk iránt tanusított segélyezési készsége, s adományozása a zsákai egyháznak örvendetes tudomásul vétetik; s egyszersmind

az egyház kívánatahoz képest az ajándékozásról tett bejelentés a ft. egyház-kerületre felterjesztetni rendeltetik.

43. szám. Ember Károly tb. és Oláh Bálint, mint a b.-szent-mártoni ref. egyház takarékmagtára állapotának megvizsgálására esperestileg felhívott küldöttéi tagok jelentik, hogy az egyházi takarékmagtár rendbe hozni sikerült; midőn következtében a magtár tényleges állásáról az 1875. évre mutatkozik 175 köböl, 3 véka gabona, mely hitelt érdemlő kezesekkel ellátott kötvények által, biztosítva van.

A betérjesztett jelentés megnyugtató tudomásul vétetik.

44. szám. Ft. püspök ur megküldi az egyházak és egyesek nevére címzett „Bethlen Gábor életbiztosító és önszegélyező egyet alapszabályzata” példányait, — s az egyházmegye véleményét a közelebbi egyházkerületi gyűlésre beadatni kéri.

Nem lehet megtagadni, hogy azon czélok között, melyeket az egyet szabályában felkarol, vannak olyanok, melyeknek életre hozatala az egyházak és egyházi hivatalnokok jövőjének biztosítására nagymérvű hatással lehetnének; és ily czélnak keresztül vitele csak hő óhajátást képezheti minden nemesen gondolkodó egyháztagnak. Ugy de a midőn óhajandó az egyházi tisztviselők jövőjének biztosítása: ugyanakkor kötelesség is azon módokatnak s eszközöknek helyes megválasztása, melyekkel ama cél keresztül vitetni szándékolnak; mert ha az eszköz helyesen megválasztva nincs, a különben nemes cél utáni hitu törckvés, éppen a biztosítási kívánt egyházakra s tisztviselőkre hozhatna kiszámíthatlan zavart és károsodást.

A „Bethlen Gábor életbizt. és önszegélyező egyet” alapszabályainak figyelmes áttekintése a még nem szakértő vizsgálat is meggyőzi azonnal arról, hogy az alapszabályban széles kiterjedésben felkarolt czélt, az előirt módokatkal s eszközökkel keresztül vinni képtelenség; s épen azért ezen egyet a résztvevő egyházakra s azok tagjaira csak károsodást idézhetne elő. — E véleményét csak néhány részlete az alapszabályzatnak igazolja. Ugyanis: a biztosítás alapja az állam adománya lévén, s így el is vonathatván, ez elvonás megtörténtével már a biztosítási cél meghiúsulna s a segély elvonása által az erre szorult egyházaknak okoztatnék igen érzékeny rövidség. — Az alapszabály szerint az egyet megalakulása az összes öt reform. egyházkerület egybenhangzó akarata és beleegyezéséről tétetvén függővé, ily egybehangzó beleegyezést oly rohamosan kieszközölni, hogy az egyet az alapszabályban meghatározott időre életet is nyerhessen, teljesen képtelenség; s ennek, mint feltételnek, az alapszabályban kikötése egyértelmű az egyet életbe lépési szándokának halva felültesével. — De továbbá az egyetnek azon irányja, mely szerint a biztosítással a kölcsön ügyet egybekötötteti szándékolnak, már magában hordja a bukás magvát, e két irányzat egymást kizárván; mert míg a biztosító intézetnél, hogy a czélnak megfelelően, s hogy hitelét fentarthassa, a biztosításra szükséges pénz-összegnek készletben és rendelkezés alatt kell lennie: addig a kölcsön-ügyleti intézetnek, hogy magát fentarthassa, rendelkezés alatti pénzösszeget heverőben tartani nem szabad; s ily ellentét lévén a biztosító és kölcsön ügylet közt, innen van a tapasztalatnak azon tanúsága, hogy oly egyet, a mely biztosítást és pénzügyületet együtt folytatott, bukását el nem kerülhet. — Végre nem nyújthat bizalmat az egyetnek azon szándoka, hogy a tűz-, jég- és életbiztosítást a „Tisza” biztosító társulat közvetítésével kívánja eszközölni; mert az egyházmegye nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy a közönség e biztosító társulat iránt — jogosan, vagy jogtalanul, ezt bírálania nem lehet — hitel tekintetében bizalmatlansággal van.

Ezen indokokból az egyházmegye, a „Bethlen Gábor életbizt. és önszegélyező egyet” támogatását, azon irány és módzat szerint, melyet alapszabályaiában feltüntet, nem véleményezheti s erről f. t. püspök urat végzésileg értesíteni határozza.

45. szám. Ercey Zsigmond segédgondnok jelenti, hogy az egyházmegye megbízása folytán Csanády Sándor urat felhívta a révi és m.-kakuci felekezeti iskolák részére alapított 1000 frtról, az alapító-levélnek kiállítására; — azonban e felhívásának semmi eredménye nem lett.

Az egyházmegye a két vég. egyház iskolai javára, Csanády Sándor ur által tett alapítványt a hála elismerésével, de ugyanakkor nemes indulatból folyó kötelezettségként fogadta. Azért is felelősséggel járó kötelességének ismeri, minden lehető módot igénybe venni az iránt, hogy a tett alapítvány okmányilag biztosíttassék. Tekintve pedig, hogy az egyházmegye, egyházi és világi elnöksége által több ízben történt e czélbóli eljárásaiknak eredménye nem lett, azon reményben, hogy a tett alapítványozással járó kötelezettségre alapítandó

további intézkedés tételét mellőzhetni módjában leend: alapítványt tevő Csanády Sándor ur az egyházmegye által végzésileg felhivatni határoztatik, hogy a tett kegyes alapításról biztosító okmányt kiállítani, s az egyházmegye elnökségéhez megküldeni sziveskedjék.

Az elnökség megbizatik, hogy e végzéssel felhívás eredményéről jelentését a következő egyházmegyei gyűlésre terjeszse be.

46. szám. Pap Károly esperest előterjesztése folytán — mely szerint a révi templomépítés, a meglévő kevés alap-, s az időközben befolyt kegyes adományokkal be nem végezethetett, sőt a kőmíves mesternek még 168 frt követelése van fenn fizetetlen, mire révi szegény hitsorsosink elégtelenek:

Közgyűlésünk határozza, hogy miután közelebb egyházmegyéinknek válik becsületére e végegyházunknak megtartása s kisegítése: egyházaink a magok kebelében az új termés betakarítása után rendezzenek házankénti gyűjtést, s a begyűlt gabona pénzzé tétetvén, ez küldessék be az esperesthez; — elvárattván a lelkészek s az egyháztanácsok részéről az ez ügyben kifejtendő, lehető buzgóság.

Mind e számok hitelesítették:

Az 1. 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. számokat jegyzette Oláh József;

A 4. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36 számokat Benedek László;

A 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. számokat Milye Gyula.

Betűrendes tárgymutató:

	Szám.
Államsegélyre ajánlatnak	34
Bethlen Gábor életbizt. és önszegélyező egyet	44
B.-szent-mártoni takarékmagtár ügye tisztára hozott	43
Csanády Sándor ur alapítványának okirattal biztosítására felhivatik	45
Dobozy Menyhért ujlak tanácsbíróvá választatik	3
Dóczi Imre, bihari s. lelkész bekebelezetetik	24
Ecseki Antal p.-ujlaki tanítóvá lesz	10
Frater Farkas és Sisári Johanna alapítványuk	36
Fugyúi és f.-vásárhelyi felekezeti iskolák fentartatnak	35
Gergely Sándor-féle hagyaték állása	20
Gusztáv-Adolf egyetle nézve vélemény	26
Gyűlésen jelen nem lehetnek Ember K. és Szabó Zs.	1
Hátralékok nyilvántartása s mérleg, kötelezővé tétetik	32
Kis-marjai egyház az átvett 42 frt alapítványt fizesse be	37
Küldöttségek nevezetnek	2
Lengyel Károly k.-jenői tanítóvá lesz	12
Lessen az iskolázás felállított	19
Lessi lelkész földadó ügyében küldöttség	33
Melegh Gyulának féljövendelméből tartozásának 1/3-da elengedtetik	15
Mezei Imre, bihari kis tanító állandósítottatik	21
M.-telkii alapítás és adományozások	38
Moldva-oláhországi missió rendes segélyezésre ajánlatik	25
Nádudvari Lajos borsi lelkészszé választatott	6
Nagy Imre m.-telegi tanítóvá lesz	9
Nagy István indítványt jelent be	22
Nagy Sándor, püspökii s. lelkész bekebelezetetik	24
Népiskolai tanterv életbe léptetendő	28
„ „ „ példányai kiosztattak	30
„ „ „ szorgalom és szünidők megállapítottatik	31
Oláh József jegyző lemond; szavazás	4
Örvendi lelkész szülő elcserelése jóváhagyatik	17
Pelbáthi lelkész csije széna ügye	16
P.-toldi kegyes adományozások	40
Révi templom építési számadás	18
	3

	Szám.
Rév, segélyezésre ajánltatik	46
Sólyom József b.-szentmártoni tanítóvá lesz	11
Számadások: I. Közpénztári II. Lelkészgyámoldai. III. Egyhm. könyvtárnoki IV. Tanítógyámoldai. V. Tanító könyvtári. VI. Esperesti — helybeha- gyatnak	5
Szathmári indítvány pártoltatik	27
Takarékmagtári-, lelkészgyámoldai — alapszabályok	14
Tanítói állomások — ürességbe levők	13
Tanítóképezdei tápintézet segéllendő	29
Törő József és özvegye elhaltak, — Csökmön a lelkész választás elrendelendő	8
Törös Imréné új szószerket készítettett	41
Tűzkármentesítési pénztári számadás	18
Zsákai egyház, Révnek 1 mázsás harangot ajándékoz	42
Jakab Imre alapítványa	39
Varga István, m.-telkü lelkészszé választatott	7